

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD DELNICE
GADSKO VIJEĆE
KLASA: 550-01/18-01/17
URBROJ: 2112-01-30-40-1-16-08
Delnice, ----- 2018. godine

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15 i 123/17) i članka 38. Statuta Grada Delnica („Službene novine Primorsko-goranske županije“ 28/09, 41/09, 11/13 i 20/13-pročišćeni tekst, 6/15, „Službene novine Grada Delnica“ 01/18 i 03/18-pročišćeni tekst), na prijedlog Odbora za mlade, odgoj i obrazovanje, umirovljenike, zdravstvo i socijalna pitanja, Gradsko vijeće Grada Delnica na današnjoj sjednici donijelo je

STRATEGIJU IZJEDNAČAVANJA MOGUĆNOSTI ZA OSOBE S INVALIDITETOM NA PODRUČJU GRADA DELNICA DO 2020. GODINE

I. UVOD

Sukladno točki 3. završnih odredbi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine (Narodne novine broj 42/17), te vezano uz specifične potrebe osoba s invaliditetom kao i ostvarivanja zaštite njihovih prava donosi se ova Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Grada Delnica (u nastavku: Strategija).

Invaliditet predstavlja važan medicinski, gospodarski, socijalni i politički problem svakog društva.

Zakonski i podzakonski propisi navode sljedeću klasifikaciju oštećenja: vida, sluha, govorno-glasovne komunikacije, oštećenja lokomotornog sustava, središnjeg živčanog sustava, drugih organa i organskih sustava, mentalnu retardaciju, autizam, duševne poremećaje i više vrsta oštećenja.

II. NACIONALNA STRATEGIJA IZJEDNAČAVANJA MOGUĆNOSTI ZA OSOBE S INVALIDITETOM OD 2017. DO 2020. GODINE

Ustav Republike Hrvatske predstavlja temeljni pravni okvir za uređivanje odnosa na svim područjima koja se tiču ljudskih prava, kao i suzbijanja diskriminacije. Načelo jednakosti temeljna je i najviša vrednota ustavnog poretka i predstavlja osnovu za tumačenje Ustava. Ustavom je zajamčena posebna skrb države u području zaštite osoba s invaliditetom, kao i njihovo uključivanje u život. Djeca s teškoćama u razvoju posebno su zaštićena na područjima posebne njege i skrbi, obrazovanju, dobrobiti i sl.

Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije, Vijeća Europe i Ujedinjenih naroda te kao potpisnica svih važnih i temeljnih konvencija i standarda u području socijalne i ekonomske sigurnosti građana i kao takva dužna je voditi brigu o zaštiti i promicanju ljudskih prava osoba s invaliditetom, kako bi mogle ravnopravno sudjelovati u ekonomskim, društvenim, građanskim, političkim i kulturnim područjima života.

Nacionalna strategija ima za svoj primarni cilj učiniti društvo što osjetljivijim i prilagodljivijim za prijeko potrebne promjene u korist izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom. Također, potrebno je stvoriti uvjete za aktivno uključivanje i ravnopravnost osoba s invaliditetom u svakodnevnom životu i društvu te sprječavanje bilo kojeg oblika diskriminacije.

III. CILJEVI

Opći ciljevi donošenja ove Strategije su:

1. Uspostavljanje i provođenje učinkovitog i odgovornog sustava skrbi o osobama s invaliditetom na području grada putem mjera i aktivnosti koje Grad Delnice može poduzimati prema svojim mogućnostima i provoditi samostalno ili u suradnji s tijelima državne uprave, ustanovama, udrugama osoba s invaliditetom i svim drugim pravnim i fizičkim osoba,

2. Unapređivanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom i unapređivanje i poštivanje njihova urođenog dostojanstva.

Specifični ciljevi donošenja ove Strategije su:

1. Uključivanje osoba sa invaliditetom u radnu društvenu sredinu,
2. Permanentna edukacija osoba s invaliditetom,
3. Stjecanje novih kompetencija za buduće zapošljavanje.

IV. NAČELA

Temeljna načela su poštivanje urođenog dostojanstva, osobne autonomije uključujući slobodu izbora i neovisnost osoba; nediskriminaciju; puno i učinkovito sudjelovanje i uključivanje u društvo; poštivanje različitosti i prihvaćanje invaliditeta kao dijela ljudske različitosti i čovječnosti; jednakost mogućnosti; pristupačnost; jednakost muškaraca i žena; poštivanje sposobnosti razvoja djece s teškoćama u razvoju i poštivanje prava djece s teškoćama u razvoju na očuvanje vlastitog identiteta.

U planiranju i provođenju aktivnosti na svim područjima, osobitu pozornost treba posvetiti pojedinim skupinama unutar cjelokupne populacije osoba s teškoćama:

1. ženama i djevojkama s invaliditetom koje su vrlo često suočene s višestrukom diskriminacijom s obzirom na spol i invaliditet,

2. osobama s teškoćama koje trebaju razinu društvene potpore, a kvaliteta njihova života ovisi o razvijenosti usluga u zajednici,

3. djeci s teškoćama u razvoju treba omogućiti uživanje svih prava sukladno Konvenciji o pravima djeteta kao svoj drugoj djeci,

4. mladim osobama s teškoćama koje se kao osobito ranjiva skupina suočavaju s nizom zapreka u procesu obrazovanja i zapošljavanja.

5. osobama s invaliditetom starije životne dobi koje postaju sve brojnija i značajnija društvena skupina i izazov kreiranju politika za osobe s invaliditetom.

Navedene skupine osoba s invaliditetom zahtijevaju multidisciplinarni pristup u planiranju i provođenju aktivnosti u svim područjima djelovanja.

V. AKTIVNOSTI, PODRUČJA, CILJEVI I MJERE DJELOVANJA

1. Općenito

Aktivnosti i mjere se unutar područja djelovanja međusobno nadopunjuju i uvjetuju. Dio je u nadležnosti Grada Delnica, ali su jednako značajne i one u nadležnosti ostalih pravnih osoba koje se ne mogu uspješno ostvariti bez njihovog aktivnog sudjelovanja.

U Strategiji nisu planirani iznosi financijskih sredstva, jer će se potrebna sredstva za njezinu provedbu, sukladno mogućnostima, osiguravati tijekom provođenja.

Grad Delnice i do sada je u svom radu provodio razne aktivnosti kao i financijske potpore osobama s invaliditetom, a sve u svrhu omogućavanja kvalitetnijeg života osobama s invaliditetom.

Na temelju Odluke o socijalnoj skrbi, u Proračunu Grada Delnica, u Programu Socijalne skrbi, sukladno financijskim mogućnostima, osiguravaju se sredstva za invalidne osobe i to:

- Gradska organizacija Crvenog križa Delnice,
- Udruga umirovljenika Delnice,
- Hospicij Rijeka,
- rad logopeda u Delnicama, kao i
- jednokratne pomoći kao podrška invalidima te obiteljima koje imaju invalidne osobe i djecu s posebnim potrebama, a sve u vidu medicinskog liječenja, nabave lijekova, tehničkih i drugih pomagala.

2. Aktivnosti

2.1. Ako Grad Delnice nije potpisnik, pokretanje inicijative za potpisivanjem Povelje o pristupačnosti javnih prostora osobama s invaliditetom, pri čemu će se prilagodbom gradskih površina omogućiti osobama s invaliditetom lakše uključivanje u svakodnevni život,

Nositelji: Grad Delnice i nadležni Odbor GV-a Grada Delnica.

Rok: odmah

2.2. Uspostavljanje registra OSI za područje Grada Delnica, a sve u svrhu praćenja broja OSI u gradu, njihovih potreba, vrste invaliditeta i težine oštećenja, problemi s kojima se susreću, vlastite predodžbe o potrebnim programima i uslugama koji nedostaju, potrebno je izraditi registar osoba s invaliditetom koristeći postojeće statističke podatke te provođenjem anketa koje će nadopuniti registar. Registar će omogućiti planiranje daljnjih aktivnosti u cilju rješavanja problema osoba s invaliditetom u gradu Delnicama, odnosno pridonijeti poboljšanju kvaliteti življenja u lokalnoj zajednici uz zajedničku suradnju i razvoj partnerskih odnosa između institucija i organizacija te udruga osoba s invaliditetom, ali i njihovih obitelji.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, nadležni Odbor GV-a Grada Delnica, udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

2.3. Obilježavanje važnijih datuma sve u svrhu senzibilizacije javnosti o problemima i potrebama s kojima se suočavaju obitelji s djecom s teškoćama u razvoju te obitelji i osobe s invaliditetom, te u tu svrhu potrebno je provoditi aktivnosti informiranja u obliku organizacije tematskih tribina, okruglih stolova, tisak informativnog materijala, informiranje korištenjem društvenih mreža na internetu.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, nadležni Odbor GV-a Grada Delnica, udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, mediji.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

2.4. Poticanje i organizacija volonterskih programa za pomoć osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju. Zatim poticanje mladih osoba, učenika, studenata, zaposlenih i nezaposlenih osoba u uključivanje u razvoj i provedbu volonterskih programa za pomoć osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju kroz postojeće i nove programe i mjere aktivnosti koje se organiziraju u lokalnoj zajednici. Najbolji način senzibilizacije javnosti, odnosno građana, upravo je njihovo direktno uključivanje u volonterske programe kojima se nastoji poboljšati kvaliteta života osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju. Način uključivanja i pomoći je raznolik, od rada u izvaninstitucionalnim oblicima usluga, poludnevnim radionicama, pomoć u aktivnostima informiranja i slično.

Nositelj i partneri: Grad Delnice, nadležni Odbor GV-a Grada Delnica, Gradska organizacija Crvenog križa Grada Delnica, Društvo naša djeca, Udruga Ž.A.R., udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, udruge mladih, mediji.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, fondovi Europske unije, donacije.

Rok: kontinuirano

2.5. Analiza stanja na području grada Delnica o potrebama djece s teškoćama u razvoju i invaliditetom u okviru udruga osoba s invaliditetom i sličnih organizacija koje imaju podatke o broju djece i njihovim vrstama oštećenja, potrebama koje nisu obuhvaćene u okviru redovnih aktivnosti koje se provode u svrhu omogućavanja pristupačnosti odgojno-obrazovnih ustanova i drugim organizacijama koje provode slične programe. Također, potrebno u okviru izrade analize uhvatiti mišljenja i stajališta roditelja te djece, kako bi se mogao izraditi plan aktivnosti za osiguravanje pristupačnosti odgojno-obrazovnim programima.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, nadležni Odbor GV-a Grada Delnica, Centar za socijalnu skrb Rijeka-Podružnica Delnice, udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

2.6. Informiranje o mogućnostima financiranja infrastrukturne potrebe za djecu u teškoćama u razvoju i invaliditetom Kako bi se potaknulo odgojno-obrazovne ustanove i druge organizacije koje provode neke oblike odgojno-obrazovnih programa za ulaganjima u infrastrukturu te omogućavanje prilagodbe prostora i opreme za djecu s teškoćama u razvoju i invaliditetom, provodit će se aktivnosti informiranja o dostupnim izvorima financiranja te dostupne tehničke i stručne podrške za realizaciju projekata. Koristeći dostupne online alate informiranja poput biltena, e-maila, društvenih mreža, službenih internet stranica Grada Delnica i drugih organizacija i institucija, zatim kroz organizaciju informativnih tribina i okruglih stolova u okviru kojih se mogu dobiti sve potrebne informacije i upute za poduzimanjem projektnih aktivnosti.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, mediji.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

2.7. Nastavak suradnje sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područna služba Rijeka vezano uz provođenje programa javnih radova vezano uz zapošljavanje OSI.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Rijeka.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH fondovi Europske unije.

Rok: kontinuirano

3. Područja, ciljevi i mjere

3.1. Obitelj

Obitelj je najstarija i najviša društvena vrijednost te najznačajnija zajednica za svaku osobu, a za razvoj i uspješnu integraciju osobe s invaliditetom uloga obitelji je presudna.

Cjelokupno djelovanje društva za poboljšanje kvalitete života obitelji, pa tako i obitelji osoba s invaliditetom, oslanja se na postojeće strateške dokumente nacionalne razine.

Socijalni model utemeljen na promicanju ljudskih prava osoba s invaliditetom prihvaćeni je koncept djelovanja prema osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj te je kao takav prihvaćen i u Gradu Delnicama.

Iako moderna obitelj tijekom zadnjih godina doživljava niz transformacija koje nužno djeluju na njezinu stabilnost, obitelj koja se susreće s teretom invaliditeta izložena je dodatnim promjenama i nerijetko treba snažnu društvenu potporu za svoj opstanak.

Suočavanje obitelji s dijagnozom djeteta ili odraslog člana iznimno je stresna situacija koja potpuno mijenja obiteljsku dinamiku. Podizanje djeteta s teškoćama u razvoju zahtijeva dodatne psihofizičke i materijalne napore, dodatna znanja za roditelje, drugu djecu i eventualne druge članove u obitelji.

Ciljevi:

-osnaživati i isticati ulogu obitelji kao temelja društvene zajednice s ciljem stvaranja kvalitetnog i stimulativnog obiteljskog okruženja za optimalni razvoj i rehabilitaciju djeteta s teškoćama u razvoju,

-provoditi mjere kojima se poštuje pravo osobe s invaliditetom na samo zagovaranje, osnaživanje prava na osobni integritet,

-kontinuirano provoditi edukacije, predavanja i radionice, organizacije okruglih stolova i stručnih skupova za osobe s invaliditetom i članove obitelji i stručnjake u cilju promicanja obiteljskih vrijednosti te poticanja priznavanja roditeljskih prava osoba s invaliditetom, osnaživanja osoba s invaliditetom za neovisno i samostalno planiranje života, preuzimanje partnerskih i roditeljskih uloga mladih osoba s invaliditetom te razvoja svijesti o potrebi cjeloživotne naobrazbe.

Mjere:

- organizirati edukacije, predavanja i radionice u predškolskim ustanovama,

- provoditi promidžbene kampanje za senzibiliziranje javnosti za potrebe djece s teškoćama u razvoju

- poticati edukacije i uključivanje volontera za rad s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, Centar za socijalnu skrb Rijeka, Podružnica Delnice, Dječji vrtić „Hlojkica“, Osnovne škole I. G. Kovačić Delnice i F.K. Frankopana Brod na Kupi, Srednja škola Delnice, Društvo naša djeca.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

3.2. Život u zajednici

Osobi s invaliditetom i njezinoj obitelji treba se nastojati omogućiti potpunu integraciju u uređenoj, dostupnoj i prilagođenoj zajednici. Stoga je potrebna uspostava sveobuhvatne i sustavne edukacije osoba koje djeluju prema osobama s invaliditetom, kao i njihove obitelji. Pravodobna i interdisciplinarna stručna pomoć obitelji može uspješno spriječiti dublje poremećaje i progresiju oštećenja.

Također treba ukazati na prisustvo udruga osoba s invaliditetom, kao najboljim poznavateljima specifičnosti potreba i problema osoba s različitim vrstom oštećenja, koje uvelike mogu pomoći osobi s invaliditetom i njezinoj obitelji.

U svrhu poboljšanja kvalitete života osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta te osiguranja neovisnosti življenja u lokalnoj zajednici, Grad Delnice će provoditi mjere i aktivnosti, koje su sukladne Nacionalnoj strategiji izjednačavanja osoba s invaliditetom.

Ciljevi:

- osiguravanje potpune uključenosti osoba s invaliditetom u lokalnu/društvenu zajednicu, poticati uklanjanje prepreka koje predstavljaju različite stavove u pravcu punog i jednakog učešća osoba s invaliditetom u zajednicu,
- poticati razvoj usluga u zajednici i informiranja / senzibiliziranja javnosti o položaju i potrebama osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju te izvan institucijskih oblika potpore djeci s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima,
- podupirati edukativne programe s ciljem razvoja pristupačnih sustava odgoja i obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Mjere:

- pružanje pomoći u organizaciji predavanja, komunikacijskih vježbi, radionica i sl. u cilju jačanja transparentnosti rada udruga,
- pružanje pomoći u organizaciji predavanja, komunikacijskih vježbi, radionica i sl. voditelja i članova udruga u cilju postizanja što bolje psihosocijalne stabilnosti i osnaživanja za stjecanje sposobnosti samo zagovaranja,
- javno predstavljanje programa i projekata udruga.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

3.3. Odgoj i obrazovanje

Obrazovanje je temeljni uvjet društvene uključenosti i neovisnosti osoba s invaliditetom. Većina međunarodnih dokumenata ističe kvalitetno obrazovanje kao jedno od prioritetnih područja za djecu i mlade, a također i za one s teškoćama u razvoju.

Stvaranje mogućnosti za sudjelovanje osoba s invaliditetom u redovnom obrazovanju nije važno samo za djecu i mlade s teškoćama u razvoju, već je upoznavanje života s različitostima bogatstvo za svaku osobu.

Obrazovanje treba poticati puni razvoj potencijala i osjećaja dostojanstva i vlastite vrijednosti djece s teškoćama i osoba s invaliditetom. Proces obrazovanja treba pomoći razvoju osobnosti osoba s invaliditetom, kao i njihovih talenata i kreativnosti, te mentalnih i tjelesnih sposobnosti, u njihovu punom potencijalu. Obveza države i svih razina vlasti je da osobe s invaliditetom dobiju potrebnu pomoć, unutar općeg obrazovnog sustava, kako bi se olakšalo njihovo djelotvorno obrazovanje. Također se osobama s invaliditetom treba osigurati pristup općem tercijarnom obrazovanju, stručnom usavršavanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Osim prilagodbe odgojno-obrazovnih programa, potrebno je omogućiti pristupačnost odgojno-obrazovnim ustanovama te omogućiti prilagodbu učionica, odnosno školskih prostora za djecu, odnosno učenike s posebnim potrebama s većim motoričkim oštećenjima te omogućiti potrebnu didaktičku opremu za slabovidne i gluhe učenike.

Ciljevi:

- inicirati osnivača ustanova za to da svi obrazovni sadržaji budu pristupačni osobama s invaliditetom, podržavati i promicati cjeloživotno učenje osoba s invaliditetom,
- inicirati osnivača ustanova da sve osobe, bez obzira na vrstu i stupanj oštećenja, imaju jednak pristup obrazovanju,
- inicirati osnivača ustanova da školovanje bude temeljeno na individualiziranom odgojno-obrazovnom planiranju i fleksibilnim organizacijskim modelima,

- poticati poštivanje prava osoba s invaliditetom na svim razinama obrazovnog sustava, uključujući djecu od najranije dobi,
- inicirati osnivača ustanova da omogući odgovarajuću ranu procjenu posebnih obrazovnih potreba djece,
- poticati da roditelji djece s teškoćama u razvoju budu aktivni partneri u postupku razvoja individualiziranih obrazovnih programa za njihovu djecu,
- poticati pristup neformalnom obrazovanju koji će mladima s invaliditetom omogućiti razvijanje potrebnih vještina koje ne mogu usvojiti redovnim školovanjem.

Mjere:

- poticati da se prostori u vlasništvu grada, dječjeg vrtića i škola, koriste izvan nastave za slobodne aktivnosti za djecu i mlade s teškoćama u razvoju.
- međusobno predstavljanje programskog djelovanja u cilju bolje suradnje, održavanje tribina i ciljanih susreta predstavnika udruga s učenicima vrtića i škola.
- upozoravati na potrebu nabave didaktičke opreme i didaktička sredstva za odgojno obrazovne ustanove na području Grada Delnice prema individualnim potrebama djece s teškoćama u razvoju,
- upozoravati na potrebu nabave informatičke opreme i elemenata informatičke potpore za invalidnu djecu i mlade.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, Dječji vrtić „Hlojkica“, Osnovne škole I. G. Kovačić Delnice i F.K. Frankopana Brod na Kupi, Srednja škola Delnice, Društvo naša djeca.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

3.4. Zdravstvena zaštita

Zakon propisuje da je zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj obvezno i dobrovoljno. Obveznim zdravstvenim osiguranjem osiguravaju se svim osiguranim osobama prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti, a provodi ga Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Osobama s invaliditetom se trebaju omogućiti zdravstvene i rehabilitacijske usluge koje su posebno usmjerene potrebama osoba s invaliditetom, uključujući prevenciju invaliditeta, ranu identifikaciju i intervenciju te usluge namijenjene sprječavanju pogoršanja invaliditeta. Također, potrebno je osigurati provođenje mjera u cilju podizanja svijesti te informiranja o ljudskim pravima, dostojanstvu, nezavisnosti i potrebama osoba s invaliditetom kroz izobrazbu i promicanje etičkih standarda na svim područjima pružanja zdravstvene zaštite.

Osobama s invaliditetom i drugim građanima trebaju biti dostupna prava na primarnu, specijalističko-konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća dijagnosticiranje, liječenje i medicinsku rehabilitaciju. Uz to je potrebno obuhvatiti pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjeske, lakše ostvarivanje prava na ortopedsku i druga pomagala i korištenje lijekova utvrđenih osnovnom i dopunskom listom prema potrebi, te pravo na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Ciljevi:

- djelovati u smjeru pristupačnosti javnih i privatnih zdravstvenih ustanova i kapaciteta da bi se osiguralo pružanje dobro opremljenih i kompetentnih zdravstvenih usluga,
- osobama s invaliditetom, bez obzira na spol, dob, podrijetlo ili stupanj invaliditeta, djelovati u smjeru jednakog pristupa uslugama zdravstvene zaštite, kao i raspoloživim specijaliziranim uslugama,
- djelovati u smjeru poštivanja specifičnosti s aspekta spolova u zdravstvenoj zaštiti osoba s invaliditetom,

- djelovati u smjeru informiranja o invaliditetu, bez obzira dogodi li se prije ili poslije rođenja, nakon bolesti ili nesreće, te njegovu provedbu u uvjetima koji jamče poštivanje osobe s invaliditetom i njezine obitelji, s ciljem pružanja jasne, sveobuhvatne informacije i podrške,
- djelovati u smjeru omogućavanja pristupa informacijama o pravima i mogućnostima njihova ostvarivanja na jeziku razumljivom osobama s različitim vrstama oštećenja.

Mjere:

- poticanje ustanova na arhitektonske prilagodbe objekata zdravstvenih ustanova za pristup i korištenje osobama s invaliditetom.
- ukazivanje na potrebe za provođenje postupaka njege u kući, fizikalne i druge potrebne terapije, nabavku ortopedskih pomagala i ostalog, iznad standarda koji osiguravaju zakoni i drugi propisi.
- sudjelovanje u organiziranju redovnih godišnjih/dvogodišnjih mamografskih pregleda za žene s invaliditetom,
- sudjelovanje u organiziranju redovnih edukacija o zdravlju žena, reprodukcijom i spolnom zdravlju, planiranju obitelji i drugim specifičnim područjima, osobito namijenjenim mladim djevojkama i ženama s invaliditetom.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, zdravstvene ustanove, Centar za socijalnu skrb Rijeka, Podružnica Delnice, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

3.5. Socijalna skrb

Socijalna skrb uključuje naknade socijalnog osiguranja i socijalne pomoći te socijalne usluge. Uglavnom obuhvaća sve mjere kojima je cilj zaštita ranjivih skupina. Socijalna skrb je sastavni dio sustava socijalne zaštite, usmjerena prema zbrinjavanju i uključivanju u društvo socijalno najugroženijih građana, odnosno socijalno osjetljivih skupina.

Socijalna su prava utvrđena u mnogim propisima, uključujući posebice pravo na socijalnu zaštitu, pravo na socijalnu i medicinsku pomoć, te pravo na dobrobit koju pružaju službe sustava socijalne skrbi. Provedba ovih prava smanjuje rizik od isključenosti iz društva i marginalizacije i direktno pridonosi ostvarivanju prava osoba s invaliditetom na neovisnost, društvenu integraciju i sudjelovanje u životu zajednice.

Socijalna skrb je djelatnost od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku kojom se osigurava i ostvaruje pomoć za podmirivanje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nemoćnih i drugih osoba koje same ili uz pomoć članova obitelji ne mogu zadovoljiti zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti.

U mnogim situacijama osobe s invaliditetom ne mogu ostvariti odgovarajuću dobrobit od sustava socijalne zaštite, dijelom zbog nedostatka takvih usluga, a dijelom zbog njihove nepristupačnosti. U najvećoj su mjeri ovisne o sustavu socijalne skrbi.

U provođenju Strategije pojedini programi i pomoći prilagođavali bi se potrebama osoba s invaliditetom.

U svrhu razvoja skrbi za osobe s invaliditetom od velikog je značenja pomoć koju organizacije civilnog društva mogu pružiti na području socijalne skrbi. Upravo se u razvoj sustava socijalne skrbi nastoji uključiti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom te druge institucije i organizacije koje mogu pridonijeti poboljšanju skrbi za osobe s invaliditetom. Poboljšanje skrbi za osobe s invaliditetom također znači i osiguranje dostupnosti informacija o pravima u okviru socijalne skrbi, izrada i provođenje projektnih aktivnosti prema specifičnim zahtjevima i potrebama osoba s invaliditetom u cilju zajedničkog unaprjeđenja lokalne zajednice u omogućavanju dostupnosti socijalne skrbi osobama s invaliditetom.

Ciljevi:

- promicati jednak pristup socijalnoj zaštiti osobama s invaliditetom,
- promicati da se raspoloživost socijalnih usluga i potpore temelji na razumnoj, multidisciplinarnoj procjeni potreba određene osobe, te da se periodično preispituje svrhovitost provođenja,
- promicati da opće socijalne usluge poštuju specifične potrebe osoba s invaliditetom i njihovih obitelji,
- štititi i promicati uživanje ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom na ravnopravnim temeljima s drugim osobama.

Mjere:

- prikupljanje informacija i podataka o socioekonomskim i drugim prilikama osoba s invaliditetom koji koriste prava iz područja socijalne skrbi,
- utvrđivanje potreba i planiranje aktivnosti za Grad Delnice.
- osiguravanje postojećih materijalnih pomoći i iniciranje novih sukladno mogućnostima,
- osiguravanje postojećih i organizacija dodatnih servisa i usluga sukladno mogućnostima.
- poticanje institucija u organizaciji edukacija o obilježjima invaliditeta i socijalnoj skrbi, provođenje programa informiranja o pravima iz područja socijalne skrbi za osobe s invaliditetom i njihovih obitelji.
- podrška i informiranje korisnika o nadležnim institucijama gdje mogu ostvariti medicinsko liječenje, nabavu lijekova, tehničkih i drugih pomagala.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, Centar za socijalnu skrb Rijeka, Podružnica Delnice, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

3.6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost

Mobilnost, pristupačnost i prijevoz osnovni su preduvjeti za uključivanje osoba s invaliditetom u aktivnosti svakodnevnog življenja.

Pristupačnost građevina osobama s invaliditetom regulirana je zakonom, ali i pod zakonskim propisima o gradnji, kojima su definirane obveze u vezi s gradnjom novih građevina, kao i obveze u vezi prilagodbe postojećih građevina tijekom njihove rekonstrukcije.

Ciljevi:

- nastojati osigurati dovoljan broj pristupačnih mjesta za osobe s invaliditetom na javnim površinama,
- nastojati učiniti pristupačnim kulturne, sportske i rekreacijske sadržaje,
- promicati dostupnost u građevinama, na javnim površinama i sredstvima prijevoza za gluhe i slijepe osobe sustavom informiranja,
- nastojati osigurati osobama s invaliditetom pristupačnost javnim građevinama, javnim površinama i prijevoznim sredstvima.

Mjere:

- voditi brigu o osiguravanju pristupačnosti sportskim i rekreacijskim građevinama i površinama, te javnim ustanovama
- voditi brigu o prilagođavanju i uređenju stajališta za autobuse prilagođene osobama s invaliditetom, kao i o osiguravanju parkirališna mjesta,
- upuštanje rubnjaka tijekom rekonstrukcije i gradnje prometnica,
- nastojati osigurati dovoljan broj parkirališnih mjesta za osobe s invaliditetom.

Nositelj: Grad Delnice.

Izvori financiranja: Grad Delnice.

Rok: kontinuirano

4.7. Sudjelovanje u kulturnom životu

Društvo ima obvezu stvarati poticajno okruženje za osobe s invaliditetom i omogućiti im sudjelovanje u kulturnom i javnom životu na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Kao i u većini zemalja i gradova, osobito treba poticati veći angažman žena i mladih osoba s invaliditetom.

Uključenost osoba s invaliditetom u zajednicu ovisi svakako i o tome koliko mogu sudjelovati u stvaranju i korištenju kulturnih vrijednosti. One imaju pravo i trebaju sudjelovati u kulturi i ostalim aktivnostima u slobodnom vremenu.

Osobe s invaliditetom prepoznate su kao korisnici kulturnih usluga, ali i kao stvaratelji kulture. Postoje brojne prepreke koje onemogućavaju osobama s invaliditetom sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi i puno uživanje njihovih osnovnih prava, među kojima su i kulturna prava.

Ova kategorija prava, zajedno sa socijalnim i ekonomskim pravima, spada u kategoriju pozitivnih prava, što znači da je za njihovo ostvarenje potrebno poduzimanje određenih intervencija, pozitivnih mjera. Ujedno, ona su progresivno ostvariva i ostavljaju mogućnost da budu zadovoljena tijekom vremena, kao dio planskih aktivnosti.

Ciljevi:

- aktivno promicati sudjelovanje osoba s invaliditetom, žena i mladih u kulturnom životu na svim razinama,

- poticati osobe s invaliditetom na aktivno sudjelovanje prigodom donošenja odluka iz područja kulture,

- poticati i osigurati ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnom životu,

- nastojati osigurati financijsku potporu kulturnim projektima programima osoba s invaliditetom.

Mjere:

- financijska potpora projektima udruga prijavljenih na natječaj koje rade u korist osoba s invaliditetom s područja kulture u cilju uključivanja osoba s invaliditetom u rad udruga, a koje na amaterskoj i profesionalnoj razini djelovanja afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti osoba s invaliditetom.

- nastojanje uključivanja osoba s invaliditetom u područje kulturnih aktivnosti koje provode udruge,

- organizacija kulturnih događanja i integracija osoba s invaliditetom u kulturni život.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

Rok: kontinuirano

4.8. Sudjelovanje u javnom i političkom životu

Osobama s invaliditetom propisi potvrđuje njihova politička prava i mogućnost njihova uživanja na ravnopravnoj osnovi s drugima, a države su dužne poduzeti da mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u političkom i javnom životu, izravno ili preko slobodno izabranih predstavnika, uključujući i pravo i mogućnost da glasuju i budu birani. Pritom trebaju osigurati da glasački postupci, prostori i materijali budu prikladni, dostupni i laki za razumijevanje i uporabu. Nužno im je osigurati pravo na tajno glasovanje na izborima i javnim referendumima, bez zastrašivanja, kao i pravo samostalnog kandidiranja na izborima i obnašanja dužnosti kao i obavljanja svih javnih funkcija na svim razinama vlasti, omogućavajući uporabu potpornih i

novih tehnologija gdje je to primjereno. Ukoliko je to potrebno, na njihov zahtjev osobama s invaliditetom treba dopustiti pomoć u glasovanju osoba po vlastitom izboru.

Osobe s invaliditetom imaju pravo djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u vođenju javnih poslova, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s drugima, kao i osnivati i učlanjivati se u organizacije osoba s invaliditetom kako bi ih one predstavljale na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Stvaranje mogućnosti aktivnog sudjelovanja svih građana u političkom i javnom životu pretpostavka je demokratski uređenog društva, stoga je nužno da se osobe s invaliditetom mogu koristiti svojim pravom glasa i sudjelovati u takvim aktivnostima. Pretpostavke za takvo uključivanje treba ostvariti na svim razinama te za to predvidjeti i odgovarajuća sredstva i aktivnosti kojima bi se uklonile kako institucijske, tako i socijalne prepreke, putem centralne države.

Ciljevi:

- inicirati putem centralne države pretpostavke za okruženje u kojemu će osobe s invaliditetom moći sudjelovati u političkom životu kao ravnopravni građani,
- promicati sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim oblicima javnog života i svim procesima političkog odlučivanja na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini, promicati sudjelovanje osoba s invaliditetom u radu političkih stranaka,
- promicati sudjelovanje žena i mladih osoba s invaliditetom u javnom životu političkom djelovanju na svim razinama.

Mjere:

- sukladno postojećim mogućnostima, nastojati osigurati i prilagoditi glasačka mjesta u cilju omogućavanja glasovanja osobama s invaliditetom.
- informirati i senzibilizirati javnost za ovo područje djelovanja žena i mladih osoba s invaliditetom (okrugli stolovi, tribine, radionice),
- poticati i podržavati sustavno osnaživanje osoba s invaliditetom za sudjelovanje u javnom i političkom životu te osnažiti organizacije civilnog društva koje rade na samo zastupanju osoba s invaliditetom i intelektualnim teškoćama, sufinanciranjem programa i projekta.

Nositelj: Grad Delnice.

Izvori financiranja: Grad Delnice.

Rok: kontinuirano

4.9. Rekreacija, razonoda i sport

Koristi tjelesne aktivnosti i bavljenja sportom su višestruke, od fizičkih, preko mentalnih do društvenih te stoga ono treba biti jednako dostupno svim osobama, bez obzira na invaliditet. Sportske aktivnosti doprinose očuvanju i unapređenju zdravlja te umanjuju negativne posljedice invaliditeta, a mogu se promatrati i kao nadopuna metodama fizikalne terapije.

Rekreacija, razonoda i sport snažno doprinose socijalnoj uključenosti djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, omogućujući im druženje i zabavu sa širokim krugom ljudi, a ujedno pruža priliku za prezentiranje njihovih potencijala i mogućnosti te samopotvrđivanje. Od davnina su ljudi pokazivali interes za bavljenjem kineziološkim aktivnostima koje su imale različite predznake - od natjecateljskoga, rekreativnog, do razonode i zabave.

Za osobu s invaliditetom kineziološke aktivnosti su osnovna pretpostavka za psihomotoričko prilagođavanje na novonastale uvjete življenja. Sudjelovanje u kineziološkim aktivnostima umanjuje razvoj promijenjenih oblika ponašanja, koja se gotovo uvijek javljaju nakon nastanka invaliditeta i upravo te aktivnosti mijenjaju samu osobu s invaliditetom i okolinu u kojoj ona živi.

Ciljevi

- promicati izjednačene mogućnosti sudjelovanja u rekreativnim, sportskim aktivnostima i rasonodi osoba s invaliditetom,
- promicati obrazovanje i sredstva potrebna za sudjelovanje u rekreativnim, sportskim aktivnostima i rasonodi osobama s invaliditetom,
- nastojati osigurati pristup sportskim i rekreacijskim objektima,
- promicati da djeca s teškoćama u razvoju imaju jednak pristup sudjelovanju u igri i rasonodi.

Mjere:

- poticanje održavanja i opremanja prostora za obavljanje sportskih rekreativnih aktivnosti prilagođenih osobama s invaliditetom,
- voditi brigu o opremi prilagodbi novih i postojećih dječjih igrališta za djecu s teškoćama u razvoju,
- poticanje učlanjivanja i aktivnog sudjelovanja (u okviru individualnih mogućnosti) osoba s invaliditetom i djece s posebnim potrebama u sportskim klubovima i udrugama,
- uključivanje osoba s invaliditetom u sustav natjecanja redovnih sportskih klubova koliko je to moguće,
- financijska potpora projektima udruga koje rade u korist osoba s invaliditetom s područja sporta u cilju uključivanja osoba s invaliditetom.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, fondovi Europske unije, donacije.

4.10. Rizične situacije i humanitarna krizna stanja

Vezano uz temu rizičnih situacija i humanitarnih kriznih stanja, propisi navode da će države poduzeti, u skladu sa svojim obvezama proisteklim iz međunarodnog prava, uključujući međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo koje obuhvaća ljudska prava, sve potrebne mjere za osiguranje zaštite i sigurnosti osoba s invaliditetom u rizičnim situacijama, uključujući situacije oružanog sukoba, humanitarnih kriza i prirodne katastrofe. Osobe s invaliditetom se često zanemaruju u humanitarnim kriznim stanjima bilo da su ona izazvana djelovanjem ljudi kao što su ratni sukobi ili su izazvane prirodnim katastrofama. U situacijama da je neka zemlja zahvaćena ratnim sukobom, treba osigurati da osobe s invaliditetom u situacijama izbjeglištva ili progonstva budu adekvatno zaštićene i u izbjegličkim kampovima i u naseljima.

Ciljevi:

- pojačana briga i pomoć osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju,
- utvrđivanje dodatnih potreba za ljudskim i materijalnim resursima u slučaju nastanka kriznih stanja u okviru sustava civilne zaštite,
- obuka pripadnika civilne zaštite za slučajeve rizičnih situacija i humanitarnih kriznih stanja.

Mjere:

- u slučaju rizičnih situacija i humanitarnih kriznih stanja prijevoz i smještaj u za to određene prostore,
- iniciranje prema nadležnima u nabavi opreme i pomoćnih sredstava (kreveti, nosila, odjeća, hrana i sl.), osiguranju pojačane medicinske skrbi i lijekova.
- edukacija osoba u sustavu civilne zaštite kojima će biti povjerena briga o stanovništvu, a posebice invalidnim osobama i djeci s posebnim potrebama u slučaju kriznih stanja.

Nositelji i partneri: Grad Delnice, udruge osoba s invaliditetom, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, pripadnici civilne zaštite..

Izvori financiranja: Grad Delnice, Ministarstva RH, PGŽ, donacije.

4.11. Međunarodna suradnja

Obzirom da su osobe s invaliditetom najugroženija, posebno osjetljiva društvena skupina, posebnu pažnju potrebno je posvetiti djelovanju na međunarodnoj razini, uspostavi kontakata te razvijanju svih oblika međunarodne suradnje.

Od velike važnosti je neposredna razmjena iskustava osoba s invaliditetom, kao i dostignuća u nacionalnim praksama, a u svrhu stvaranja općeg dobra, solidarnosti i praktične koristi za osobe s invaliditetom.

Mjere:

- poticanje udruga na kontakte s udrugama iz inozemstva koje se bave problematikom osoba s invaliditetom,
- uspostavljanje međunarodnih suradnji,
- obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.

Nositelj: Grad Delnice.

Izvori financiranja: Grad Delnice.

Rok: kontinuirano

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Mjere i aktivnosti navedene u Strategiji provoditi će se u skladu s proračunskim mogućnostima i osiguranim sredstvima proračuna te uz stalnu inicijativu za provođenje aktivnosti između pojedinih izvršitelja.

Donošenje i provođenje Strategije zahtijeva sustavnu i stalnu koordinaciju mnogobrojnih sudionika. Funkciju praćenja pojedinih područja djelovanja, koordinaciju i usklađivanje pojedinih područja djelovanja na razini Grada Delnica obavljat će izvršna vlast kao i za to nadležna radna tijela Grada Delnica.

Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Grada Delnica do 2020. godine biti će objavljena u Službenim novinama Grada Delnica.

GRADSKO VIJEĆE GRADA DELNICA

Predsjednik:
Goran Bukovac